

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU.....	3
2. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA.....	4
3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	4
3.1. Pravila procenjivanja - osnovne pretpostavke	4
3.2. Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja.....	5
3.3. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika.....	5
3.4. Uporedni podaci.....	5
3.5. Poslovni prihodi	5
3.6. Poslovni rashodi.....	6
3.7. Troškovi pozajmljivanja.....	6
3.8. Dobici i gubici.....	6
3.9. Finansijski prihodi i rashodi.....	6
3.10. Ostali prihodi i rashodi.....	7
3.11. Porez na dobitak i odložena poreska sredstva i obaveze.....	8
3.11.1..Tekući porez.....	8
3.11.2..Odloženi porez.....	8
3.12. Finansijski lizing	8
3.13. Nematerijalna ulaganja.....	8
3.14. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	9
3.16. Amortizacija.....	10
3.17. Umanjenje vrednosti imovine.....	11
3.18. Zalihe.....	11
3.19. Finansijski instrumenti.....	12
3.20. Krediti, potraživanja i plasmani.....	15
3.21. Gotovinski instrumenti i gotovina	16
3.22. Obaveze po osnovu finansijskog lizinga.....	16
3.23. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.....	16
3.24.1....Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.....	16
3.24.2....Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada.....	16
3.25. Zarada po akciji.....	17
3.26. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima.....	17
3.27. Informacije o segmentima	17
3.28. Pravična (fer) vrednost	17
3.29. Državna davanja.....	18
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA.....	18
4.1. Ciljevi upravljanja rizicima finansijskih instrumenata.....	18
4.2. Tržišni rizik	18
4.3. Devizni rizik.....	18
4.4. Rizik od promene cena	19
4.5. Kreditni rizik.....	20
4.6. Rizik likvidnosti	20
5. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA.....	21
A. BILANS USPEHA	22
6. PRIHODI OD PRODAJE.....	22
7. PRIHODI OD AKTIVIRANJA ILI POTROŠNJE UČINAKA I ROBE	22
8. POVEĆANJE/(SMANJENJE) VREDNOSTI ZALIHA UČINAKA.....	22
9. OSTALI POSLOVNI PRIHODI.....	22
10. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE.....	23
11. TROŠKOVI MATERIJALA.....	23
12. ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI.....	23
13. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA.....	23
14. OSTALI POSLOVNI RASHODI.....	24
15. OSTALI PRIHODI.....	24
16. OSTALI RASHODI	24
17. FINANSIJSKI PRIHODI.....	25
18. FINANSIJSKI RASHODI.....	25
B. BILANS STANJA.....	26
19. NEMATERIJALNA ULAGANJA.....	26
20. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE	27
21. UČEŠĆA U KAPITALU.....	28
22. ZALIHE.....	28
23. POTRAŽIVANJA.....	29
24. DRUGA POTRAŽIVANJA	30
25. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	31

26.	GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA	32
27.	POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR	32
28.	OSNOVNI KAPITAL	32
29.	REVALORIZACIONE REZERVE.....	33
30.	NERASPOREĐENI DOBITAK K	33
31.	DUGOROČNA REZERVISANJA.....	33
32.	OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE	34
33.	KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE.....	34
34.	OBAVEZE IZ POSLOVANJA	34
35.	OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	34
36.	OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA.....	35
37.	ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE	35
38.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA.....	36
39.	DRŽAVNA DODELJIVANJA	36
40.	SPOROVI U TOKU.....	36
41.	STALNOST POSLOVANJA	37

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Grupa Univerexport-Trgopromet AD, Subotica je otvoreno akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Grupa Univerexport-Trgopromet AD ili Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD.98230/2012 od 23.07.2012. godine..

Sedište društva je u Subotici, Segedinski put 80.

Poreski identifikacioni broj društva je 100851194. Matični broj društva je 08060720.

Matično preвно lice je "Univerexport" DOO, Novi Sad.

Osnovna delatnost preduzeća, tokom svih godina poslovanja je promet robe na veliko i malo, pretežno hrane, pića i duvana u nespecijalizovanim prodavnicama (šifra delatnosti 4711) uz razgranatu mrežu maloprodajnih objekata – 48, koji se nalaze na teritoriji opštine Subotica, Bačka Topola, Kanjiža, Mali Idoš, Čoka, Ada i Senta. Pored maloprodajnih objekata klasičnog tipa i tipa – samousluge, preduzeće delatnost obavlja i putem moderno opremljenog „Supermarketa 024“ u Subotici, Segedinski put 80, površine oko 4000 m², koji je izgrađen tokom 2003. godine, a otvoren je 05.01.2004. godine.

Na lokaciji Segedinski put 80, gde se nalazi sedište firme, locirani su magazini iz kojih se vrši snabdevanje maloprodajnih objekata i promet robe na veliko, služba distribucije sa sopstvenim voznim parkom, tehnički sektor koji se bavi održavanjem sredstava rada, kao i upravna zgrada u kojoj su smeštene stručne službe.

Preduzeće je na usluzi građanima više decenija, pošto je osnovano 1946. godine od strane Gradskog Narodnog odbora u Subotici pod imenom „Gradski magazin“ – „GRAMAG“. Sve do 1953. godine preduzeće je poslovalo pod ovim nazivom kada je naziv preduzeća promenjen u „Trgopromet“ Trgovinsko preduzeće na veliko mešovitim robom.

Trgovačka preduzeća na malo „Zvezda“ i „Konzum“ su se 1962. godine pripojila „Trgopromet“-u, a 1963. godine i Trgovačko preduzeće „Prehrana“ iz Subotice.

Tokom prethodnih godina na teritoriji Vojvodine su bili aktuelni razni oblici organizovanja, poput Združenog preduzeća „Merkur“ čije su članice bile veće trgovačke kuće Vojvodine, da bi od 01.01.1979. godine sve trgovačke kuće Subotice bile udružene u Subotičku udruženu trgovinu „SUT“ Subotica, u čijem sastavu preduzeće posluje pod nazivom „SUT“ OOUR „Trgopromet“ Subotica. Od 01.04.1989. godine, danom prestanka „SUT“-a preduzeće posluje ponovo samostalno, pod nazivom Trgovinsko preduzeće „Trgopromet“ za promet robe na veliko i malo Subotica.

Na osnovu Zakona o društvenom kapitalu Radnički savet preduzeća je doneo 07.08.1991. godine Odluku o emisiji deonica, koje su bile, obične – upravljачke. U sudski registar ove promena je upisana 12.08.1991. godine kada je promenjen i naziv preduzeća u Deoničko društvo „Trgopromet“ za promet robe na veliko i malo p.o. Subotica.

Svojinska transformacija je započeta 2000.-te godine, kada je okončan prvi krug svojinske transformacije. Tokom 2001. godine okončan je i drugi krug svojinske transformacije, a u Akcijski fond je preneto oko 28% vrednosti društvenog kapitala. Akcijski fond je svoje akcije i akcije prenete u Fond PIO izneo na aukciju 16.12.2002. godine. Akcije ponuđene na aukciji je kupilo preduzeće „Univerexport“ iz Novog Sada.

Na aukcijama održanim tokom 2003. godine, preduzeće „Univerexport“ Novi Sad je u više navrata kupovalo akcije AD „Trgopromet“-a.

U oktobru 2007. godine, istekao je rok za uplatu upisanih akcija iz II kruga svojinske transformacije. Deo zaposlenih je prestao sa itplatama upisanih akcija u ranijem periodu i svega nekoliko ih je izvršilo otplatu u celosti. Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja donosi rešenje o verifikaciji II kruga svojinske transformacije od 22. marta 2010. godine.

Prosečan broj zaposlenih u 2014. godini bio je 512 (u 2013. godini – 494).

Šifra osnovne delatnosti: 4711

Naziv osnovne delatnosti: trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama

2. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji o kojima izveštavamo su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima donetim na osnovu tog zakona, primenom računovodstvenih politika iznetih u napomeni 3. ovog izveštaja.

Finansijski izveštaji za 2014. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ovaj Zakon zahteva da finansijski izveštaji za godinu završenu na dan 31. decembra 2014. godine budu sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i relevantnom podzakonskom regulativom. Ministar finansija je na osnovu ovlašćenja iz Zakona o računovodstvu doneo odgovarajuća podzakonska akta koja čine sastavni deo okvira za finansijsko izveštavanje.

Finansijski izveštaji su u svim svojim bitnim delovima usklađeni sa relevantnim odredbama MRS / MSFI, osim onih odredbi koje nisu, a koje su u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i relevantnom podzakonskom regulativom. Pri sastavljanju i prikazivanju finansijskih izveštaja korišćeni su MSFI koji su u Republici Srbiji prevedeni 2013. godine¹, a u primeni su od 01. januara 2014. godine.

Rukovodstvo Društva procenjuje da uticaj promena u MRS, novih MSFI i tumačenja standarda koji su uvedeni u primenu u Republici Srbiji, počev od 01. januara 2014. godine na finansijske izveštaje nisu mogle imati za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Društva, niti materijalno značajan uticaj na finansijske izveštaje u periodu početne primene. I pored toga što mnoge od ovih promena nisu primenljive na poslovanje Društva, rukovodstvo Društva ne izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti finansijskih izveštaja sa MSFI, koji se primenjuju na periode prikazane u priloženim finansijskim izveštajima.

Iznosi u finansijskim izveštajima su prikazani u hiljadama RSD važećim na dan bilansiranja – 31.12.2014. godine. i sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška, fer vrednosti i načelom stalnosti pravnog lica.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu koji je propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srbije“ broj 95/2014).

Sadržinu godišnjeg računa, prema propisima o računovodstvu Republike Srbije čine bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama na kapitalu, statistički aneks i napomene uz finansijske izveštaje.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 3 uz finansijske izveštaje, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za kursiranje potraživanja i obaveza bili su sledeći:

	31.12.2014.	31.12.2013.
EUR	120,9583	114,6421
USD	99,4641	83,1282
GBP	154,8365	136,96
CHF	100,5472	93,5472

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Pravila procenjivanja - osnovne pretpostavke

Finansijski izveštaji su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti.

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa MRS/MSFI i računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na iznose iskazane u finansijskim izveštajima i napomenama uz finansijske izveštaje.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan bilansa stanja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena, pri čemu se procene razmatraju periodično.

¹ Prema Rešenju o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja broj 401-00-896/2014-16 od 13.03.2014. godine

Najznačajnije procene odnose se na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava, utvrđivanje rezervisanja za sudske sporove i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun naknada zaposlenima po osnovu otpremnina, i iste su obelodanjene u odgovarajućim računovodstvenim politikama u napomenama uz finansijske izveštaje.

3.2. Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Sredstvo se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i kada sredstvo ima nabavnu vrednost ili cenu koštanja ili vrednost koja može da se pouzdano izmeri.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi proisteći iz podmirjenja sadašnjih obaveza i kada se iznos obaveze koja će se podmiriti može pouzdano da izmeri.

Prihod se priznaje u bilansu uspeha kada je povećanje budućih ekonomskih koristi povezano s povećanjem sredstava ili smanjenjem obaveza koje mogu da se pouzdano izmere, odnosno da priznavanje prihoda nastaje istovremeno sa priznavanjem povećanja sredstava ili smanjenja obaveza.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri, odnosno da priznavanje rashoda nastaje istovremeno sa priznavanjem porasta obaveza ili smanjenjem sredstava.

Kapital se iskazuje u skladu sa finansijskim konceptom kapitala kao uloženi novac ili uložena kupovna moć i predstavlja neto imovinu Društva. Iz finansijskog koncepta kapitala proističe koncept očuvanja finansijskog kapitala. Očuvanje finansijskog kapitala meri se u nominalnim monetarnim jedinicama - RSD. Po ovom konceptu dobitak je zarađen samo ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda premašuje finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon uključivanja bilo kakvih raspodela vlasnicima ili doprinosa vlasnika u toku godine.

3.3. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Izvršen je preračun novčanih sredstava, potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na dan bilansa stanja. Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećim na dan poslovne promene. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po tom osnovu su iskazane kao prihod ili rashod perioda, odnosno kao finansijski prihodi i rashodi.

Preračun potraživanja i obaveza sa ugovorenom zaštitom putem valutne klauzule vrši se po kursu važećem na dan bilansa stanja, s tim da se efekat knjiži kao finansijski prihod, odnosno rashod.

3.4. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izveštaji Društva za 2013. godinu, koji su bili predmet revizije.

Uporedni podaci prikazani su u hiljadama RSD važećim na dan 31. decembra 2013. godine.

3.5. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi su iskazani u iznosu fakturisane realizacije, tj. izvršene prodaje do kraja obračunskog perioda, pod uslovom da je sa tim danom nastao dužničko-poverilački odnos i da je ispostavljena faktura. Prihod se meri po poštenoj vrednosti primljene nadoknade ili potraživanja, uzimajući u obzir iznos svih trgovačkih popusta i količinskih rabata koje Društvo odobri. Razlika između poštene vrednosti i nominalnog iznosa naknade priznaje se kao prihod od kamate.

Prihod od prodaje se priznaje kada su zadovoljeni svi uslovi:

- Društvo je prenelo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva;
- rukovodstvo Društva ne zadržava niti upliv na upravljanje u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti kontrolu nad prodanim proizvodima i robom;
- kada je moguće da se iznos prihoda pouzdano izmeri;
- kada je verovatno da će poslovna promena da bude praćena prilivom ekonomske koristi u Društvo i
- kad se troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa poslovnom promenom mogu pouzdano da se izmere.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

3.6. Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodane robe; troškovi materijala; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; troškovi amortizacije i rezervisanja; troškovi proizvodnih usluga; i nematerijalni troškovi.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

- rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;
- rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);
- kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka sistemske i razumne alokacije;
- rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;
- rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

Nabavna vrednost prodane robe na veliko utvrđuje se u visini prodajne vrednosti robe na veliko, umanjene za iznos utvrđene razlike u ceni i ukalkulisanog PDV sadržanih u vrednosti prodane robe na veliko.

Nabavna vrednost prodane robe na malo utvrđuje se u visini prihoda od prodane robe, umanjenih za iznos utvrđene razlike u ceni, kao i za iznos ukalkulisanog PDV, sadržanih u vrednosti prodane robe na malo.

3.7. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kome su nastali, osim u obimu u kome su kapitalizovani. Troškovi pozajmljivanja direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje, se kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti / cene koštanja tog sredstva.

3.8. Dobici i gubici

Dobici predstavljaju povećanje ekonomske koristi, a obuhvataju prihode koji se javljaju u slučaju prodaje stalne imovine po vrednosti većoj od njihove knjigovodstvene vrednosti, zatim nerealizovane dobitke po osnovu prodaje tržišnih hartija od vrednosti (u slučaju kada se vrednovanje hartija od vrednosti vrši po njihovim tržišnim vrednostima), kao i dobitke koji nastaju pri povećanju knjigovodstvene vrednosti stalne imovine usled prestanka delovanja uslova za smanjenje njihove vrednosti.

Gubici nastaju po osnovu prodaje imovine po cenama nižim od njene knjigovodstvene vrednosti, zatim po osnovu rashodovanja neotpisanih osnovnih sredstava, po osnovu šteta koje se mogu u celini ili delimično nadoknaditi od osiguravajućih društava, po osnovu primene principa impariteta (umanjenje vrednosti imovine).

3.9. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata (nezavisno od toga da li su dospeli i da li se plaćaju ili pripisuju iznosu potraživanja ili obaveze na dan bilansiranja); prihode i rashode od kursnih razlika; prihode i rashode iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima; i ostale finansijske prihode i rashode.

Prihodi od dividendi priznaju se kao prihod u godini kada se iste odobre za isplatu.

Prihodi od kamata

Kamate nastale po osnovu plasmana i potraživanja iz poslovnih odnosa iskazuju se u okviru finansijskih prihoda u obračunskom periodu u kome su nastale. Prihodi od kamata priznaju se u periodu na koji se odnose, korišćenjem metode efektivne kamatne stope, kojom se očekivani budući novčani priliv od finansijskih instrumenata diskontuje na neto sadašnju vrednost.

Rashodi od kamata

Kamate nastale po osnovu obaveza iz poslovnih odnosa iskazuju se u bilansu uspeha u okviru finansijskih rashoda. Troškovi pozajmljivanja (kamate i drugi troškovi povezani sa kreditnim finansiranjem) priznaju se kao troškovi perioda kada su nastali, u skladu sa osnovnim računovodstvenim principom definisanim sa MRS 23.

Kursne razlike

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmeravaju i prikazuju u dinarima („RSD”) bez obzira na to da li RSD predstavlja funkcionalnu valutu Društva.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije ili na dan procene vrednosti ako su stavke ponovo odmeravane. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspeha osim u slučaju kada su odložene u kapitalu kao instrumenti zaštite tokova gotovine i instrumenti zaštite neto ulaganja. Izuzetno u 2014. i 2013. godini, efekti obračunate valutne klauzule i efekti obračunatih kursnih razlika po osnovu dugoročnih potraživanja i obaveza u stranoj valuti /EUR/ su, u skladu sa propisima izdatim od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, razgraničeni i iskazani u bilansu stanja na računu vremenskih razgraničenja u neto iznosima. Proporcionalni iznos razgraničenih efekata obračunate valutne klauzule i proporcionalni iznos razgraničenih efekata obračunatih kursnih razlika /2.489/ biće priznat u bilansu uspeha na dan dospeća obaveze odnosno potraživanja, na osnovu kojih su navedeni efekti utvrđeni

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju po osnovu kredita i gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazuju se u bilansu uspeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“. Sve druge pozitivne i negativne kursne razlike prikazuju se u bilansu uspeha u okviru pozicije „Ostali prihodi / rashodi“.

Promene u fer vrednosti monetarnih hartija od vrednosti izraženih u stranim valutama koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju, tretiraju se kao kursne razlike po osnovu promena u amortizovanoj vrednosti hartija od vrednosti i kao ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti hartija od vrednosti. Kursne razlike koje se odnose na promene u amortizovanoj vrednosti se priznaju u bilansu uspeha, a ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti se iskazuju u okviru kapitala.

Kursne razlike na nemonetarnim finansijskim sredstvima i obavezama, kao što su vlasničke hartije od vrednosti po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha, priznaju se u bilansu uspeha kao deo gubitka ili dobitka na fer vrednosti. Kursne razlike na nemonetarnim finansijskim sredstvima, kao što su vlasničke hartije od vrednosti klasifikovane kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, uključuju se u odnosne rezerve u okviru revalorizovanih rezervi u kapitalu.

Funkcionalna i izveštajna valuta Društva je dinar (RSD). Transakcije izražene u stranoj valuti inicijalno se evidentiraju u funkcionalnoj valuti primenom važećeg kursa na dan transakcije. Monetarna sredstva i obaveze izražene u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu primenom važećeg kursa na dan bilansa stanja. Sve kursne razlike priznaju se u bilansu uspeha perioda za koji se izveštava.

Nemonetarne stavke u finansijskim izveštajima, koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunati su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije. Nemonetarne stavke koje su inicijalno priznate u visini procenjene poštene vrednosti izražene u stranoj valuti, preračunate su primenom istorijskog kursa važećeg na dan procene.

3.10. Ostali prihodi i rashodi

Ostali prihodi obuhvataju dobitke po osnovu: prodaje nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, prodaje hartija od vrednosti u učešću u kapitalu pravnih lica i prodaje materijala; viškova; efekata ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi; naplate otpisanih potraživanja; i ostalih nepomenutih prihoda.

Ostali rashodi obuhvataju rashode po osnovu: prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, prodaje hartija od vrednosti u učešću u kapitalu pravnih lica i prodaje materijala; manjkova; efekata ugovorene zaštite od rizika, osim efekata po osnovu valutne klauzule; i direktnih otpisa potraživanja.

3.11. Porez na dobitak i odložena poreska sredstva i obaveze

3.11.1. Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica² Republike Srbije. Porez na dobitak obračunat je po stopi od 15% (u 2013. godini – 15%) na poresku osnovicu koja je prikazana u poreskom bilansu, nakon umanjenja za iskorišćene poreske kredite. Oporeziva osnovica uključuje dobitak iskazan u bilansu uspeha, koji je korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica obvezniku koji je izvršio ulaganja u osnovna sredstva i priznao pravo na poreski kredit u ranijim godinama, omogućuje da iskoriste to pravo po odredbama zakona koji je važio na dan priznavanja poreskog kredita. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina. Gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

3.11.2. Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Trenutno važeće poreske stope na dan bilansa su korišćene za obračun iznosa odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobitci na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

3.12. Finansijski lizing

Finansijski lizing je lizing kojim se prenose suštinski svi rizici i koristi koji su povezani sa vlasništvom nad nekim sredstvom. Po isteku perioda lizinga pravo svojine se može, ali ne mora preneti.

Korisnici lizinga priznaju finansijski lizing kao sredstvo i obavezu u svojim bilansima stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Prilikom izračunavanja minimalnih plaćanja za lizing, diskontna stopa je kamatna stopa sadržana u lizingu, ako se ona može utvrditi, a ako se ne može utvrditi, koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskog troška i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak treba alocirati na sve periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Finansijski lizing uzrokuje povećanje troškova amortizacije za sredstva koja se amortizuju, kao i finansijske rashode u svakom obračunskom periodu. Politika amortizacije sredstava koja su predmet lizinga i koja se amortizuju treba da bude u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu, a priznata amortizacija se izračunava u skladu sa MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i MRS 38 „Nematerijalna imovina“. Ukoliko nije sasvim izvesno da će korisnik lizinga steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od: trajanja lizinga ili veka trajanja.

3.13. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalno imovina je određivo nemonetarno sredstvo bez fizičkog sadržaja:

- koje služi za proizvodnju ili isporuku robe ili usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koristi u administrativne svrhe;
- koje društvo kontroliše kao rezultat prošlih događaja; i
- od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

² Zakon o porezu na dobit pravnih lica (Sl. glasnik RS", br. 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 – dr. zakon, 142/14)

Nematerijalnu imovinu čine: ulaganja u razvoj; koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke; softver i ostala prava; goodwill; ostala nematerijalna imovina; nematerijalna imovina u pripremi i avansi za nematerijalnu imovinu.

Nabavka nematerijalne imovine u toku godine evidentira se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja nematerijalne imovine proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

Nakon što se prizna kao sredstvo, nematerijalna imovina se iskazuje po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenom za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Na dan svakog bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Društvo procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nematerijalne imovine, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nematerijalne imovine, a knjigovodstvena vrednost ove imovine se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu nematerijalnu imovinu, pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Društvo priznaje u knjigovodstvenu vrednost nematerijalne imovine, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 38 – „Nematerijalna imovina“, (paragraf 21).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nematerijalna imovina prestaje da se iskazuje u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.14. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema

... su materijalna sredstva:

- koja Društvo drži za upotrebu u proizvodnji ili isporuku robe ili pružanje usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe;
- za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda; i
- čija je pojedinačna nabavna cena u vreme nabavke veća od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju: zemljišta, građevinski objekti, investicione nekretnine, postrojenja i oprema u vlasništvu pravnog lica i preduzetnika, postrojenja i oprema uzeti u finansijski lizing, alat i inventar sa kalkulativnim otpisom i ostale nekretnine, postrojenja i oprema, uključujući stanove, stambene zgrade i odmarališta koji ispunjavaju uslov za priznavanje po MRS, kao i ulaganja za pribavljanje nekretnina, postrojenja i opreme.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrednosti.

Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost nabavljenih sredstava uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja navedenih sredstava proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

Nakon što se prizna kao sredstvo, nekretnina, postrojenje i oprema iskazuju se po revalorizovanom iznosu, koji izražava njihovu poštenu vrednost na dan revalorizacije, umanjenu za ukupan iznos ispravke vrednosti po osnovu amortizacije i ukupan iznos ispravke vrednosti po osnovu gubitaka zbog obezvređenja. Revalorizacija se vrši onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazani iznos ne razlikuje značajno od iznosa koji bi se utvrdio da je primenjen postupak iskazivanja po poštenoj vrednosti na dan bilansa stanja.

Kada zbog revalorizacije dođe do povećanja iskazanog iznosa sredstava, pozitivan učinak revalorizacije se iskazuje neposredno u korist sopstvenog kapitala kao revalorizaciona rezerva. Međutim, pozitivan učinak revalorizacije priznaje se kao prihod od ukidanja revalorizacionih rezervi istog sredstva do iznosa koji je jednak negativnom učinku revalorizacije istog sredstva, koji je prethodno bio priznat kao rashod.

Kada zbog revalorizacije dođe do smanjenja iskazanog iznosa sredstva, negativan učinak revalorizacije priznaje se kao rashod. Međutim, negativan učinak revalorizacije iskazuje se neposredno na teret revalorizacionih rezervi, do iznosa koji nije veći od ukupnih revalorizacionih rezervi obračunatih za to isto sredstvo.

Na dan svakog bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Društvo procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena, ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjen, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, a knjigovodstvena vrednost nekretnina, postrojenja i opreme se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznate nekretnine, postrojenja i opremu pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva. Naknadni izdatak se tretira kao dodatno ulaganje, ako:

- dolazi do produženja korisnog veka trajanja, uključujući i povećanje kapaciteta;
- se nadgradnjom mašinskih delova postiže značajno unapređenje kvaliteta izlaznih komponenti;
- usvajanje novih proizvodnih procesa omogućava značajno smanjenje prethodno procenjenih troškova poslovanja. Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

Zemljište

... se iskazuje odvojeno od vrednosti nekretnine po nabavnoj vrednosti, a naknadno vrednovanje se vrši na isti način kao i za nekretnine, postrojenja i opremu. Poljoprivredno i ostalo zemljište iskazuje se po nabavnoj vrednosti, odnosno fer vrednosti. U okviru građevinskog zemljišta prikazana je i vrednost gradskog građevinskog zemljišta koja nije vlasništvo preduzeća a koje preduzeće koristi na neograničen rok i za čije korišćenje plaća naknadu koja je značajno ispod tržišne.

Ne vrši se amortizacija zemljišta.

3.15. Amortizacija

Obračun amortizacije vrši se od meseca kada je sredstvo sposobno za svoju funkciju.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom, primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava.

Osnovica za obračun amortizacije sredstva je nabavna vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost i iznos obezvređenja.

Preostala vrednost je neto iznos koji preduzeće očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja.

Korisni vek trajanja, odnosno amortizacione stope, preispituju se periodično i ako su očekivanja zasnovana na novim procenama značajno različita od prethodnih, obračun troškova amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Metod obračuna amortizacije koji se primenjuje preispituje se periodično i ukoliko je došlo do značajne promene u očekivanom obrascu trošenja ekonomskih koristi od tih sredstava, metod se menja tako da odražava taj izmenjeni način. Kada je takva promena metoda obračuna amortizacije neophodna, onda se ona računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene, a obračunati troškovi amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Amortizacione stope, utvrđene na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe (bez utvrđivanja rezidualnog ostatka) su:

	2014. (%)	2013. (%)
Građevinski objekti	0,80%	0,26-1,82%
Oprema	8,33-15%	3,46-25%
Softveri i licence	10%	5-20%

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe, što rezultira u odloženim porezima (Napomena 32.).

3.17. Umanjenje vrednosti imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, rukovodstvo Društva proverava na svaki dan bilansa stanja da li postoje indikatori gubitka vrednosti imovine. U slučaju da takvi indikatori postoje, Društvo procenjuje nadoknadivu vrednost imovine.

Nadoknadivi iznos određen je kao viši od neto prodajne cene i vrednosti u upotrebi. Neto prodajna cena je iznos koji se može dobiti prilikom prodaje imovine u transakciji između dve voljne nezavisne strane, umanjena za troškove prodaje, dok vrednost u upotrebi predstavlja sadašnju vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen ekonomski vek trajanja te prodaje na kraju veka trajanja. Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Gde knjigovodstveni iznos prelazi taj procenjeni nadoknadivi iznos, vrednost imovine je umanjena do njenog nadoknadivog iznosa. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 „Umanjenje vrednosti imovine“.

3.18. Zalihe

Zalihe materijala, rezervnih delova i inventara sa jednokratnim otpisom i robe procenjuju se po nabavnoj vrednosti, koja obuhvata faktornu vrednost dobavljača i zavisne troškove nabavke.

Nabavnu vrednost čine svi troškovi nabavke za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje. Troškovi nabavke zaliha obuhvataju kupovnu cenu, uvozne dažbine i druge obaveze (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci. Popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri utvrđivanju troškova nabavke. Kursne razlike nastale od dana preuzimanja zaliha do dana plaćanja obaveza u stranoj valuti i troškovi kamata nisu uključeni u trošak nabavke.

Izlaz zaliha materijala i rezervnih delova, sitnog inventara i robe se evidentira metodom prosečne ponderisane cene.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrednosti zaliha u slučajevima kada se oceni da je potrebno svesti vrednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi rada osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksperata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja se koristi prilikom pružanja usluge i sl.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatnu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju godine i nabavnu vrednost prodane robe.

3.19. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor na osnovu koga nastaje finansijsko sredstvo jednog entiteta i finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog entiteta.

Finansijsko sredstvo je svako sredstvo koje je:

- (a) gotovina;
- (b) instrument kapitala drugog entiteta;
- (c) ugovorno pravo:
 - (i) primanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva od drugog entiteta; ili
 - (ii) razmene finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim entitetom pod uslovima koji su potencijalno povoljni; ili
- (d) ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala entiteta i koji je:
 - (i) nederivatni, za koji entitet jeste ili može biti u obavezi da primi promenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala entiteta; ili
 - (ii) derivatni, koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala entiteta. Za ovu potrebu, instrumenti sopstvenog kapitala entiteta ne obuhvataju finansijske instrumente sa pravom ponovne prodaje emitentu klasifikovane kao instrumenti kapitala, instrumente koji entitetu nameću obavezu da drugoj strani preda srazmerni deo neto imovine entiteta samo pri likvidaciji i koji su klasifikovani kao instrumenti kapitala ili instrumenti koji su ugovori za buduće primanje ili davanje instrumenata sopstvenog kapitala Društva.

Klasifikacija

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospeća. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha

Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja. Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Sredstva u ovoj kategoriji su klasifikovana kao tekuća sredstva.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao krediti i potraživanja, finansijska sredstva koje se drže do dospeća ili finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodane zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena.

Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, ukoliko su sa fiksnim rokom dospeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Kod učešća u kapitalu postoji namera držanja u neodređenom periodu. Ova učešća mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promene tržišnih cena.

Društvo ima učešća u kapitalu pravnih lica koja obuhvataju ulaganja u akcije pravnih lica i banaka. Ova ulaganja su vrednovana po fer vrednosti, kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju. Efekat promena vrednosti učešća u kapitalu, knjigovodstveno se obuhvata preko revalorizacionih rezervi Društva. Učešća u kapitalu za koje ne postoji aktivno tržište vrednovana su po nabavnoj vrednosti.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, koja rukovodstvo ima nameru i mogućnost da drži do dospeća. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan deo finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospeća kraći od 12 meseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Vrednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspeha.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenesu na drugoga. Svako pravo po prenetoj finansijskoj aktivni, kreirano ili zadržano od strane Društva, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrednovanje po amortizovanim vrednostima

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice.

Vrednovanje po fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Fer vrednost se određuje primenom dostupnih tržišnih informacija na dan izveštavanja i ostalih modela vrednovanja koje Društvo koristi. Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospeće, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Obezvredjenje finansijskih sredstava

Društvo obračunava obezvredjenje sumnjivih potraživanja na osnovu procenjenih gubitaka koji nastaju, jer kupci nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U proceni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvredivanja za sumnjiva potraživanja, Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promene u uslovima plaćanja. Ovo zahteva procene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena može da se razlikuje od procenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Sva potraživanja koja su u kašnjenju više od 90 dana za kupce u zemlji, kao i za sva ostala potraživanja za koja se proceni da su nenaplativa, formira se ispravka vrednosti u punom iznosu dospelih, a nenaplaćenih potraživanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti donosi Generalni direktor Društva.

Otpis potraživanja od kupaca se vrši u roku od 60 dana ili prema Odluci Generalnog direktora društva, na predlog stručnih službi koje su procenile da je naplata potraživanja neizvesna za Društvo, pod uslovom da su potraživanja prethodno bila uključena u prihode Društva, da je potraživanje u knjigama Društva otpisano kao nenaplativo i da Društvo nije moglo da naplati potraživanje sudskim putem.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja je:

(a) ugovorno pravo:

(i) dostavljanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu; ili

(ii) razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim entitetom prema uslovima koji su potencijalno nepovoljni za Društvo; ili

(b) ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala Društva i koji je:

(i) nederivatni, za koji Društvo jeste ili može biti u obavezi da dostavi promenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala Društva; ili

(ii) derivatni, koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala Društva. Za ovu potrebu, prava, opcije ili varanti za sticanje fiksnog broja instrumenata sopstvenog kapitala entiteta za fiksni iznos naznačene valute su instrumenti kapitala ako entitet nudi prava, opcije ili varante svim postojećim vlasnicima iste klase svojih nederivatnih instrumenata kapitala srazmerno njihovim postojećim učešćima. Takođe, za ovu potrebu instrumenti sopstvenog kapitala entiteta ne obuhvataju finansijske instrumente sa pravom ponovne prodaje emitentu klasifikovane kao instrumente kapitala, instrumente koji entitetu nameću obavezu da drugoj strani preda srazmerni deo neto imovine entiteta samo pri likvidaciji i koji su klasifikovani kao instrumenti kapitala ili instrumenti koji su ugovori za buduće primanje ili davanje instrumenata sopstvenog kapitala entiteta.

Kao izuzetak, instrument koji ispunjava definiciju finansijske obaveze je klasifikovan kao instrument kapitala kada ispunjava zahteve koji su propisani standardom *MRS 32 – Finansijski instrumenti: Prezentacija*.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrednosti koja predstavlja poštenu vrednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po

amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Amortizovana vrednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka u zemlji. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospeva u periodu do 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Primljeni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u dinarskoj protivvrednosti deviznog iznosa neotplaćenog dela kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u okviru bilansa uspeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi. Društvo vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenet na drugoga.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja vrednuju se po nominalnoj vrednosti.

Penzijske i ostale naknade zaposlenima

Društvo zaračunava i plaća doprinose za penziona i zdravstveno osiguranje i doprinose za osiguranje od nezaposlenosti po stopama utvrđenim zakonom, u korist odgovarajućih državnih fondova, na bazi bruto zarade zaposlenih. Svi troškovi doprinosa priznaju se u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose. Društvo nema dodatnih obaveza za naknade zaposlenima po ovom osnovu.

U skladu sa Zakonom o radu, Društvo ima obavezu da plaća otpremninu zaposlenima prilikom odlaska u penziju, u iznosu od 2 mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju.

3.20. Krediti, potraživanja i plasmani

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Dugoročna potraživanja, a to su potraživanja sa rokom dospelosti dužim od dvanaest meseci posle izveštajnog perioda, priznaju se u skladu sa MRS 1 i drugim relevantnim MRS. Dugoročna potraživanja obuhvataju: potraživanja od matičnih i zavisnih pravnih lica; potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica, potraživanja po osnovu prodaje na robni kredit, potraživanja za prodaju po ugovorima o finansijskom lizingu, potraživanja po osnovu jemstava, sumnjiva i sporna potraživanja sa procenjenim rokom naplate dužim od godinu dana i ostala dugoročna potraživanja, kao i njihva ispravka vrednosti po osnovu obezvređenja, koja se odmerava u skladu sa MRS 36 i MRS 39.

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca – zavisnih i drugih povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrednosti koja je zasnovana na proceni naplativosti pojedinačnog potraživanja. Ispravka vrednosti se formira za ona potraživanja za koje postoji objektivan dokaz da su obezvređena, odnosno za koja rukovodstvo Društva procenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu, i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspeha perioda kada je procena izvršena. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem srednjem kursu NBS, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mere se po amortizovanoj vrednosti, ne uzimajući u obzir nameru Društva da ih drže do dospeća.

Ukoliko postoji verovatnoća da Društvo neće biti u stanju da naplati sve dospele iznose (glavnicu i kamatu) prema ugovornim uslovima za date kredite, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospeća koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti, nastao je gubitak zbog obezvređivanja ili nenaplaćenih potraživanja.

Otpis kratkoročnih potraživanja i plasmana kod kojih postoji verovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem, dok se u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana, otpis, u celini ili delimično, vrši direktnim otpisivanjem.

Verovatnoća nemogućnosti naplate utvrđuje se u svakom konkretnom slučaju na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, odnosno likvidacija dužnika, prezaduženost, otuđenje imovine, prinudno poravnanje, vanparnično poravnanje, zastarelost, sudsko rešenje, akt upravnog organa, kao i u drugim slučajevima za koja Društvo poseduje verodostojnu dokumentaciju o nenaplativosti.)

Sumnjiva i sporna potraživanja obuhvataju dugoročna potraživanja u sudskom sporu i sumnjiva potraživanja sa rokom dospelosti dužim od dvanaest meseci posle izveštajnog perioda. Sudski spor traje najmanje dvanaest meseci i tretiraju se kao dugoročna potraživanja.

Kod sumnjivih potraživanja se procenjuje period naplate, pa se u slučaju da je rok naplate duži od godine, preknjižavaju na dugoročna potraživanja.

Sa zastarelošću potraživanja prestaje pravo na to da se zahteva ispunjenje određene obaveze.

Za potraživanja zastarelost počinje od prvog dana nakon vremenskog perioda kada je poverilac imao pravo da zahteva ispunjenje obaveze (dospelo potraživanje). Kod potraživanja i obaveza za koje je ugovorom propisan drugačiji rok za plaćanje, postoji mogućnost da se promenama ugovorenog roka plaćanja (aneksom ugovora) promeni i rok od kojeg počinje da teče zastarelost. Sa Zakonom o obligacionim odnosima su propisani rokovi zastarelosti za određena potraživanja i obaveze. Ako Zakonom nije određen drugačiji rok primenjuje se opšti rok zastarelosti od 10 godina.

Dugoročni krediti obuhvataju dugoročne stambene kredite date radnicima. Dugoročni krediti se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno u visini datih sredstava. Na dan sastavljanja bilansa stanja krediti se prikazuju po nominalnoj vrednosti umanjenoj za iznos otplaćenih rata. U slučaju kada

se proceni da postoji objektivan dokaz da su krediti obezvređeni, Društvo vrši procenu nadoknadivog iznosa kredita, a iznos gubitka nastao po osnovu umanjenja vrednosti plasmana evidentira se u bilansu uspeha u okviru ostalih rashoda.

3.21. Gotovinski instrumenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju sredstva na računima kod banaka, gotovinu u blagajni, kao i visoko likvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

3.22. Obaveze po osnovu finansijskog lizinga

U obaveze po osnovu finansijskog lizinga ne ukalkulisavaju se na teret AVR – obaveze za nedospelu kamatu, po otplatnom planu.

3.23. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih odliva primenom diskontne stope koja odražava kamatu na visokokvalitetne hartije od vrednosti koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za penzije biti plaćene.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima, ali se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Preduzeće ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima već ih obelodanjuje u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.24. Naknade zaposlenima

3.24.1. Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Društvo nije u obavezi da zaposlenima nakon odlaska u penziju isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu penzionog fonda Republike Srbije. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

3.24.2. Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Zakonom o radu³ i Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 2 mesečne bruto zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, koje pri tom ne mogu biti manje od 2 mesečne prosečne bruto zarade isplaćene u Društvu u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Pored toga, Društvo je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade u iznosu koji definisan Pravilnikom o radu.

Društvo otpremnine izmiruje na teret tekućih rashoda. Rukovodstvo Društva smatra da sadašnja vrednost definisanih dugoročnih naknada zaposlenima nije materijalno značajna, te priloženi finansijski izveštaji ne sadrži rezervisanja po gore navedenom osnovu u visini njihove sadašnje vrednosti, u skladu sa zahtevima MRS 19 „Naknade zaposlenima“.

³ Zakon o radu („Službeni glasnik RS“ broj 24/2005, 61/2005, 54/2009 i 32/2013)

3.25. Zarada po akciji

Društvo izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, imaoćima običnih akcija Društva, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda .

3.26. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 „Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima“.

Odnosi između Društva i njegovih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima. Stanja potraživanja i obaveza na dan bilansa stanja, kao i transakcije u toku izveštajnih perioda nastale sa povezanim pravnim licima posebno se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje.

3.27. Informacije o segmentima

Poslovni segment predstavlja deo imovine i poslovnih aktivnosti koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim poslovnim segmentima. Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima. Ključevi za alokaciju zajedničkih troškova su određeni na bazi najboljih procena rukovodstva Društva.

3.28. Pravična (fer) vrednost

Fer vrednost MSFI 13 definiše kao cenu koja bi bila dobijena za prodaju imovine, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja 4. Ovaj MSFI se primenjuje kada drugi MSFI zahteva ili dozvoljava odmeravanja po fer vrednosti, ili obelodanjivanja o odmeravanju po fer vrednosti (i odmeravanja, kao što je fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zasnovana na fer vrednosti, ili obelodanjivanja o tim odmeravanjima). Zahtevi za odmeravanjem i obelodanjivanjem iz ovog MSFI ne primenjuju se na transakcije plaćanja bazirane na akcijama (MSFI 2); lizing transakcije (MRS 17); i odmeravanja neto ostvarive vrednosti (MRS 2) i upotrebne vrednosti (MRS 36). Dalje, Zahtevi za obelodanjivanjem iz ovog MSFI nisu obavezni za imovina plana (MRS 19); investicije u planove penzijskih primanja (MRS 26) i imovina čija je nadoknativa vrednost jednaka fer vrednosti umanjenoj za troškove otuđenja (MRS 36).

Hijerarhijski nivoi inputa fer vrednosti⁵ po kojima Društvo odmerava priznatu finansijsku i nefinansijsku imovinu i obaveze su:

Nivo 1- Društvo koristi informacije o kotiranim cenama (nekorigovanim) na aktivnom tržištu za identična sredstva ili identične obaveze;

Nivo 2 - Društvo koristi informacije, osim kotiranih cena uključenih u Nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedene iz cena), kojom prilikom se koristi tehnika procene uporedivih transakcija;

Nivo 3 - Društvo koristi ili informacije o sredstvu ili obavezi koje nisu zasnovane na dostupnim tržišnim informacijama (tj. nedostupne informacije); ili procenjuje njihovu fer vrednost prihodnim, odnosno troškovnim pristupom. Pri tome, prihodni pristup se odnosi na primenjenu tehniku procene upotrebne vrednosti koja je određena kao sadašnja vrednost budućih iznosa neto primanja gotovine, prihoda ili rashoda, a za koje su ključne pretpostavke dugoročna stopa rasta i diskontna stopa; troškovni pristup se odnosi na primenjenu tehniku procene sadašnjeg troška zamene uslužnog kapaciteta imovine⁶.

⁴ tzv. „izlazna cena“

⁵ Mogući način prikazivanja u cifarskim napomenama kada postoji potreba:

Odmeravanje po fer vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine izvršeno je na osnovu sledećih informacija: Primer

	Kotirane cene na aktivnom tržištu za ista sredstva (Nivo 1)	Druge značajne dostupne informacije (Nivo 2)	Značajne nedostupne informacije (Nivo 3)
<i>Redovno odmeravanje fer vrednosti</i>			
<i>Zemljište i građevinski objekti</i>			
a		721	
b		131	
v			509
Ukupno		853	509

⁶ Tzv: „ulazna cena“

3.29. Državna davanja

Državna davanja predstavljaju pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti Društva. Ona isključuju one oblike državne pomoći koji se ne mogu u razumnoj meri vrednosno iskazati kao i transakcije sa državom koje se ne mogu razlikovati od uobičajenih poslovnih transakcija Društva.

Državna davanja se priznaju kada postoji opravdano uverenje da će se Društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima i da će davanje biti primljeno.

Državno davanje se priznaje kao prihod tokom perioda neophodnih za sučeljavanje, na sistematskoj osnovi, sa povezanim troškovima koje treba pokriti iz tog prihoda.

Državno davanje koje se prima kao nadoknada za nastale rashode ili gubitke ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu sa kojom nisu povezani budući troškovi se priznaje kao prihod perioda u kojem se prima.

Državna davanja povezana sa sredstvima, uključujući nemonetarna davanja po fer vrednosti, iskazuju se u bilansu stanja ili kao odloženi prihod po osnovu davanja, ili oduzimanjem iznosa davanja prilikom izračunavanja knjigovodstvene vrednosti sredstva.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

4.1 Ciljevi upravljanja rizicima finansijskih instrumenata

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišnom riziku (deviznom i kamatnom), kreditnom riziku i riziku likvidnosti. Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbegavaju umanjnjem izloženosti Društva ovim rizicima.

Društvo ne koristi nikakve finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano tržište takvih instrumenata u Republici Srbiji.

4.2 Tržišni rizik

Rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih cena. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika (devizni rizik),
- rizika kamatne stope i
- drugih rizika od promene cene.

4.3 Devizni rizik

Valutni rizik je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznog kursa.

Valutni rizik (ili rizik od kursnih promena) se javlja kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja nije funkcionalna valuta u kojoj su oni odmereni.

Društvo je izloženo riziku od promene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, a koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR. Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti i sa valutnom klauzulom. U meri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni rizik kroz minimizirane otvorene devizne pozicije.

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 31. decembra 2014. godine.

	U hiljadama dinara	
	<u>RSD</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	211.509	211.509
Potraživanja	157.034	157.034
Kratkoročni finansijski plasmani	164.159	164.159
Učešća u kapitalu	186	186
Ostala potraživanja		
Svega:	532.888	532.888
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Obaveze iz poslovanja	786.469	768.305
Dugoročne obaveze	25.618	25.618
Ostale obaveze	62.141	62.141
Svega:	874.228	874.228
Neto devizna pozicija na dan 31.12.2014.	(341.340)	(341.340)

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 31. decembra 2013. godine.

	U hiljadama dinara	
	<u>RSD</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	92.493	92.423
Potraživanja	110.421	110.421
Kratkoročni finansijski plasmani	150.072	150.072
Učešća u kapitalu	192	192
Ostala potraživanja		
Svega:	353.178	353.178
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Obaveze iz poslovanja	468.141	468.141
Dugoročne obaveze	-	-
Ostale obaveze	36.516	36.516
Svega:	504.657	504.657
Neto devizna pozicija na dan 31.12.2013.	(151.479)	(151.479)

Na osnovu obelodanjene strukture imovine i obaveza u stranim valutama evidentno je da je Društvo pre svega osetljivo na promene deviznog kursa EUR.

U sledećoj tabeli prikazana je osetljivost Društva na apresijaciju i depresijaciju RSD za 10% u odnosu na pomenute strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu rukovodstva Društva u pogledu mogućih promena kursa RSD u odnosu na EUR.

	Hiljada dinara			
	2014.		2013.	
	<u>+10%</u>	<u>-10%</u>	<u>+10%</u>	<u>-10%</u>
EUR	(34.134)	34.134	(15.147)	15.147
	(34.134)	34.134	(15.147)	15.147

4.4 Rizik od promene cena

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju od rizika kamatne stope ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu

Rizik od promene cena se javlja kod finansijskih instrumenata zbog promena, na primer, cena robe ili cena kapitala.

4.5 Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovore strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, investiranja u hartije od vrednosti, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

Društvo je izloženo kreditnom riziku i obezbeđenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih mera i aktnosti na nivou Društva. Društvo ima značajnu koncentraciju kreditnog rizika u vezi sa potraživanjima, jer ima značajan broj međusobno nepovezanih kupaca sa pojedinačno velikim iznosima dugovanja. Pored prekida isporuka proizvoda, koriste se sledeći mehanizmi naplate: reprogramiranje duga, kompenzacije sa pravnim licima, utuženja, vansudska poravnjenja i ostalo.

Na dan 31. decembra 2014. godine Društvo raspolaže gotovinom i gotovinskim ekvivalentima u ukupnom iznosu od RSD 211.509 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 92.493 hiljada), što po proceni rukovodstva predstavlja maksimalni kreditni rizik po osnovu ovih finansijskih sredstava.

Društvo limitira izloženost prema kreditnom riziku time što vrši ulaganje svojih sredstava samo u visoko likvidne hartije od vrednosti onih pravnih lica koja imaju zadovoljavajući kreditni rejting. Rukovodstvo Društva ne očekuje da može doći do neispunjenja obaveza druge ugovorne strane po ovom osnovu.

Potraživanja od kupaca

Maksimalna izloženost Društva po osnovu kreditnog rizika za potraživanja od kupaca po geografskim regionima data je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Kupci – bruto		
- U zemlji	191.236	144.534
- U evrozoni		
- ostali		
Ispravka vrednosti kupaca	34.202	35.113
Ukupno:	<u>157.034</u>	<u>110.421</u>

Ispravka vrednosti

Starosna struktura potraživanja od kupaca data je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara			
	Bruto	Ispravka vrednosti	Bruto	Ispravka vrednosti
	<u>2014.</u>	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>	<u>2013.</u>
Docnja do 365 dana	34.202	34.202	13.092	8.516
Ukupno:	<u>34.202</u>	<u>34.202</u>	<u>13.092</u>	<u>8.516</u>

4.6 Rizik likvidnosti

Rukovodstvo Društva upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbeđuje da Društvo u svakom trenutku mora da ispunjava sve svoje dospele obaveze. Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa priliva finansijskih sredstava i dospeća obaveza.

Ročnost dospeća finansijskih obaveza Društva data je u sledećoj tabeli:

Hiljada dinara

2014. godina	do 1	od 1 do 2	od 2 do 5	Ukupno
Dugoročni kred.i-obav.po osn.fin.leasing		25.618	-	25.618
Obaveze iz poslovanja	786.347	-	-	786.347
Krat. finan. obaveze	-	-	-	-
Ostale krat. obaveze	62.141	-	-	62.141
	848.488	25.618	-	874.106
2013. godina	do 1	od 1 do 2	od 2 do 5	Ukupno
Dugoročni krediti	-	-	-	-
Krat. finan. obaveze	-	-	-	-
Obaveze iz poslovanja	468.141	-	-	468.141
Ostale krat. obaveze	36.516	-	-	36.516
	504.657	-	-	504.657

Prikazani iznosi zasnovani su na nediskontovanim novčanim tokovima na osnovu najranijeg datuma na koji će Društvo biti obavezno da takve obaveze namiri (aktuelni anuitetni plan).

5. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

U postupku upravljanja kapitalnim rizikom, rukovodstvo Društva ima za cilj očuvanje mogućnosti da posluje po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesnim stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala. Rukovodstvo Društva pregleda strukturu odnosa dugova i kapitala na godišnjoj osnovi.

Društvo analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti. Ovaj pokazatelj izračunava se kao odnos neto obaveza (zaduženosti) i ukupnog kapitala. Neto zaduženost se obračunava tako što se ukupne finansijske obaveze (kratkoročne i dugoročne) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupan kapital predstavlja zbir svih kategorija kapitala prikazanih u bilansu stanja i neto zaduženosti.

Pokazatelji zaduženosti na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine su bili sledeći:

	2014.	Hiljada dinara 2013.
1. Zaduzenost*	25.618	-
2. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	211.509	92.493
I Neto zaduzenost (1 – 2)	(185.891)	(92.493)
3. Kapital**	1.206.175	1.107.198
II Ukupni kapital (I+3)	1.392.066	1.199.691
III Racio (odnos) neto zaduzenosti prema kapitalu (I/II)	0%	0%

*Zaduženost obuhvata dugoročne obaveze i kratkoročne finansijske obaveze

**Kapital obuhvata iznos ukupnog kapitala

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena) i
- rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

A. BILANS USPEHA**6. PRIHODI OD PRODAJE**

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje robe		
Prihodi od prodaje robe matičnom i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	1.254	5.205
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	3.583.505	3.530.697
Svega	3.584.759	3.535.902
Prih. od prodaje proizvoda i usluga		
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima	4.678	1.806
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima	803	-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim licima	129.157	86.570
Svega	134.638	88.376
Ukupno	3.719.397	3.624.278

7. PRIHODI OD AKTIVIRANJA ILI POTROŠNJE UČINAKA I ROBE

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje učinaka za sopstvene potrebe	15.078	9.564
Ukupno	15.078	9.564

8. POVEĆANJE/(SMANJENJE) VREDNOSTI ZALIHA UČINAKA

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Nedovršena proizvodnja na dan 31. decembra	-	-
Gotovi proizvodi na dan 31. decembra	-	-
Minus:		
Nedovršena proizvodnja na dan 01. januara	-	-
Gotovi proizvodi na dan 01. januara	-	-
Ukupno	-	-

9. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Prihodi od premija, subv. dotacija, regresa,	3.743	3.422
Drugi poslovni prihodi	9.769	11.052
Ukupno	13.512	14.474

10. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Nabavna vrednost prodate robe na malo	3.059.798	3.089.806
Ukupno	3.059.798	3.089.806

11. TROŠKOVI MATERIJALA

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Troškovi materijala za izradu	205	296
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	39.090	28.657
Troškovi goriva i energije	57.169	55.644
Troškovi rezervnih delova	730	0
Troškovi jednokratnog otpisa, alata i inventara	1.135	0
Ukupno	98.329	84.597

12. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
	242.515	232.867
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)		
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	43.324	41.648
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	376	510
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	57	
Troškovi nak. Članovima st.zadruga	8.053	-
Troškovi fiz.licima ug.o zakupu	2.801	
Ostali lični rashodi i naknade :		
- naknada troškova zaposlenima na službenom putu	57	10
- naknada za smeštaj i ishranu na terenu	0	0
- naknade troškova prevoza na rad i sa rada	7.556	7.371
- otpremnine		27.516
Ostali lični rashodi i naknade	154	8.114
Ukupno	304.893	318.036

13. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja u iznosu od RSD 22.022 hiljada (u 2013. godini RSD 21.148 hiljada) odnose se na: amortizaciju nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, i troškove rezervisanja prema sledećem pregledu:

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	535	2.430
Ukupno	535	2.430

14. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Troškovi transportnih usluga	4.708	4.347
Troškovi usluga održavanja	6.870	5.368
Troškovi zakupnine	24.093	14.993
Troškovi reklame i propagande	7.992	9.352
Troškovi zdravstvenih usluga	1.689	-
Troškovi konsalting usluga	-	-
Troškovi revizije	-	272
	289	-
Troškovi usluga za čišćenje prostorije	617	-
Troškovi usl. obezbeđenja	5.291	-
Troškovi ostalih usluga	38.401	17.100
Troškovi neproizvodnih usluga	2.031	8.407
Troškovi reprezentacije	1.270	1.046
Troškovi premija osiguranja	4.475	5.129
Troškovi platnog prometa	3.779	8.429
Troškovi članarina	15	8
Troškovi poreza	5.764	6.053
Ostali troškovi	19.801	3.863
Ukupno	127.085	84.367

15. OSTALI PRIHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Dobici od prodaje opreme	9	51
Dobici od prodaje materijala	2.530	2.291
Viškovi	3.189	621
Naplaćena otpisana potraživanja	2.843	1.873
Prihodi od smanjenja obaveza	-	853
Prihodi po osnovu naplaćenih penala	-	0
Naknadno primljeni rabati	763	42.262
Prihodi od naplaćenih penala	-	32
Ostali nepomenuti prihodi	2.634	2.399
Ukupno	11.968	50.382

16. OSTALI RASHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje opreme	593	339
Manjkovi	697	1.998
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	26.394	728
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	4.083	118
Troškovi sporova	0	0
Naknadno odobreni rabat po osnovu prodaje	0	0
Kazne za privredne presteupe i prekršaje	33	0
Naknade štete trećim licima	23	0
Rashodi iz za human.kult.obraz.ciljeve	545	0
Ostali nepomenuti rashodi	1.563	1.887
Ukupno	33.931	26.301

17. FINANSIJSKI PRIHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica:		
- po osnovu kamata	7.702	4.082
-po osnovu kal.klauzule	2.750	
Prihodi od kamata ostalo	5.134	5.311
Pozitivne kursne razlike:	0	
- po osnovu potraživanja i obaveza u obračunskom periodu	538	909
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.034	1.019
Prihodi od kasa skonto	7.504	7.673
Ukupno	24.662	18.994

18. FINANSIJSKI RASHODI

	2014. RSD 000	2013. RSD 000
Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim pravnim licima:		
- po osnovu kamata, ef.val.klauz.	519	
Rashodi po osnovu kamata:		
- po osnovu kredita	0	4
- po osnovu zateznih kamata	880	19
Negativne kursne razlike:		
- po osnovu potraživanja i obaveza u obračunskom periodu	235	312
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule	1.260	0
Ostali fin.rashodi	5.333	281
Ukupno	8.227	616

B. BILANS STANJA

19 NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Ulag. u razv.	Konc. paten.i licen.i sl.prava	Goodwill	Ostala nemate rijalna ulaganj a	Nemater.ul u pripremi	Dati avansi	Ukupno
Nabavna vrednost na početku 01.01.2013. godine		7.489		5.176			12.665
Povećanje:					12.871		12.871
Nabavka, aktiviranje i prenos					12.871		12.871
Smanjenje:				117			117
Prodaja u toku godine				117			117
Nabavna vrednost na 31.12.2013. godine							
Korekcije				117			117
Nabavna vrednost na početku godine		7.489		5.059	12.871		25.419
Povećanje:		66.959					66.959
Nabavka, aktiviranje i prenos		66.959					66.959
Smanjenje:					12.854		12.854
Korekcije					12.854		12.854
Rashod u toku godine							
Prodaja u toku godine							
Aktiviranje sredstava					12.854		12.854
Nabavna vrednost na kraju godine	74.448			5.059	17		79524
Kumulirana ispravka na početku godine 01.01.2013. godine		3.858		4.376			8.234
Povećanje:							
Amortizacija				551			551
Smanjenje:							
Korekcije-ostalo							
Rashod				10			10
Po osnovu prodaje							
Stanje na kraju 2013. godine		3.858		4.917			8.775
Kumulirana ispravka na početku godine							
Povećanje:		699		1			700
Amortizacija		699		1			700
Obezvredjenje							
Smanjenje:							
Rashod							
Po osnovu prodaje							
Stanje na kraju godine		4.557		4.918			9.475
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2014. godine		69.891		141	17		70.049
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2013. godine		3.631		142	12.871		16.644
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2012. godine		3.631		800			4.431

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Grad.. zemljiš te	Grad..obj.	Postr..i oprema	Invest. Nekret nine	Ul.u tud.o s sred.	Nekr, postr, oprem. u pripre mi	Dati avansi	Ukupno
Nabavna vrednost na početku 01.01.2013. godine		829.061	276.263	89.147	107	1.697	377	1.196.652
Povećanje:	2.753	6.129	5.170			2.579		16.631
Nabavka, aktiviranje i prenos		6.129	5.170			2.579		12.848
Smanjenje:	0	1.040	2.148				36	3.224
Prodaja u toku godine	0	1.040	2.148			0	36	3.188
Nabavna vrednost na 31.12.2013. godine	2.753	834.150	279.285	89.147	107	4.276	341	1.210.059
Korekcije			0			0		
Nabavna vrednost na početku godine	2.753	834.150	279.285	89.147	107	4.276	341	1.210.059
Povećanje:	99.353	125	47.070		66			146.614
Nabavka, aktiviranje i prenos	99.353	125	47.070		66		929	147.543
Smanjenje:	0	84.508	2.203	4.364		1.075		92.150
Korekcije		84.394		3.429				87.823
Rashod u toku godine		114	1.963	935				3.012
Prodaja u toku godine	0	0	240			0		240
Aktiviranje sredstava	0	0	0			1.075		1.075
Nabavna vrednost na kraju godine	102.106	749.767	324.152	84.783	173	3.201	1.270	1.265.452
Kumulirana ispravka na početku godine 01.01.2013. godine	2	95.025	118.130	49.393	18	0		262.566
Povećanje:	0	11.478	16.534	742	22	0		28.776
Amortizacija	0		16.534	742	22	0		17.298
Smanjenje:	0	102.346	1.678			0		104.024
Korekcije-ostalo		101.381						101381
Rashod		965	1.223					2.188
Po osnovu prodaje	0	0	455			0		455
Stanje na kraju 2013. godine	2	4.157	132.986	50.135	40	0		187.320
Kumulirana ispravka na početku godine	2	4.157	132.986	50.135	40	0		187.320
Povećanje:	0	5.999	23.526	3.295		0		32.820
Amortizacija	0	5.999	23.526	679		0		30.204
Obevređenje				2.616				2.616
Smanjenje:	0	1	1.760	208		0		1.969
Rashod		1	1.695					1.696
Po osnovu prodaje	0	0	65	208		0		273
Stanje na kraju godine	0	10.155		53.222	40			63.417
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2014. godine	102.104	739.612	169.400	31.561	133	3.201	1.270	1.047.281
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2013. godine	2.751	829.993	146.299	39.012	67	4.276	341	1.022.739
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2012. godine	0	734.036	158.133	39.754	89	1.697	377	934.086

21. UČEŠĆA U KAPITALU

Učešća u kapitalu predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u (redovne ili preferencijalne) akcije i udele društava, banaka i osiguravajućih društava.

Učešća u kapitalu su iskazana:

- prema metodi nabavne vrednosti, po kojoj investitor iskazuje svoje ulaganje po nabavnoj vrednosti. Investitor priznaje prihod samo u onoj meri u kojoj primi svoj deo iz raspodele neraspoređene neto dobiti korisnika ulaganja, do koje dođe nakon dana kada ga je investitor stekao. Deo iz raspodele koji se primi u iznosu koji je viši od takve dobiti smatra se povraćajem investicija i iskazuje se kao smanjenje nabavne vrednosti investicije.
- u skladu sa MRS 39.

Učešća u kapitalu odnose se na akcije (udele) kod:

	% učešća	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012 RSD 000
<i>Učešća u kapitalu drugih pravnih lica</i>				
<i>Dil Broker Ad</i>		186	186	186
<i>Vojvođanska banka</i>			6	6
<i>Ostali dugoročni plasmani</i>		287	299	311
Ukupno		473	491	503

22. ZALIHE

	31. decembra 2014. RSD 000	31. decembra 2013. RSD 000	31. decembra 2012. RSD 000
1. Materijal i sitan inventar i alat na zalihi (1.1)	3.907	555	530
1.1. Nabavna vrednost	3.907	555	530
3. Sitan inventar i alat u upotrebi – neto (3.1-3.2)	0	0	0
3.1. Nabavna vrednost	5.954	5.204	7.758
3.2. Ispravka vrednosti (otpis)	5.954	5.204	7.758
3. Zalihe učinaka neto (3.1+3.2)	0	0	0
4. Roba (4.1-4.2-4.3)	435.041	280.234	311.461
4.1. Bruto vrednost robe	570.221	358.026	391.426
4.2. Ukalkulisani PDV	80.283	48.516	47.849
4.3. Ukalkulisana razlika u ceni	54.897	29.276	32.116
I Zalihe - neto (1 do 4)	438.948	280.789	311.991
1. Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar u zemlji	111	1.268	266
II Dati avansi - neto (1.+2.+3.+4.+5.+6.-7.)	111	1.268	266
UKUPNO ZALIHE I DATI AVANSI (I+II)	439.059	282.057	312.521

Za tekuću godinu:

Starost datih avansa u danima	Do 365 dana	Preko godinu dana	Ukupno
Dati avansi, bruto	111	0	111
Dati avansi, neto	111	0	111

23. POTRAŽIVANJA

	Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica	Kupci u zemlji - ostala povezana pravna lica	Kupci u zemlji	Ostala potraživ.	Potraživanja ukupno
Bruto potraživanje na početku 2013	4.865	0	126.946	17.091	148.902
Bruto potraživanje na kraju 2013	2.351	4	139.601	13.967	155.923
Korekcije			3.579		3.579
Bruto potraživanje na početku godine	2.351	4	143.180		145.535
Bruto potraživanje na kraju godine	43	0	191.193	15.073	206.309
Ispravka vrednosti na početku 2013	0	0	10.033	7.665	17.698
Smanjenje ispravke vrednosti u toku 2013 po osnovu direktnog otpisa	0	0	0	0	0
Povećanje ispravke vrednosti u toku 2013	0	0	22.858	0	22.858
Ispravka vrednosti na kraju 2013	0	0	32.891	6.294	39.185
Korekcije			2.223		2.223
Ispravka vrednosti na početku godine	0	0	35.114	0	35.114
Smanjenje ispravke vrednosti u toku godine po osnovu naplate	0	0	2.398	0	2.398
Povećanje ispravke vrednosti	0	0	1.486	0	1.486
Ispravka vrednosti na kraju godine	0	0	34.202	7.601	41.803
NETO STANJE					
31.12.2014. godine	43	0	156.991	7.472	164.506
31.12.2013. godine	2.351	4	108.066	7.673	118.094
31.12.2012. godine	4.865	0	116.912	9.426	131.203

Starost potraživanja u danima	RSD 000		
	Potraživanja do 365 dana starosti	Potraživanja starija od godinu dana	Ukupno (2+3)
1	2	3	4
Potraživanja od matičnog i zavisnih društava u zemlji (bruto)	43	0	43
Ispravka vrednosti	0	0	0
Neto potraživanja	43	0	43
Potraživanja od matičnog i zavisnih društava u inostranstvu (bruto)	0	0	0
Ispravka vrednosti	0	0	0
Neto potraživanja	0	0	0
Potraživanja od kupaca u zemlji ostala povezana pravna lica (bruto)	0	0	0
Ispravka vrednosti	0	0	0
Neto potraživanja	0	0	0
Potraživanja od kupaca u inostranstvu ostala povezana pravna lica (bruto)	0	0	0
Ispravka vrednosti	0	0	0
Neto potraživanja	0	0	0
Potraživanja od kupaca u zemlji (bruto)	156.991	34.202	191.193
Ispravka vrednosti	0	34.202	34.202
Neto potraživanja	156.991	0	156.991
Potraživanja od kupaca u inostranstvu (bruto)	0	0	0
Ispravka vrednosti	0	0	0
Neto potraživanja	0	0	0
Ostala potraživanja po osnovu prodaje (bruto)	7.472	7.601	15.073
Ispravka vrednosti		7.601	7.601
Neto potraživanja	7.472	0	7.472

24. DRUGA POTRAŽIVANJA

	Potraživanja od zaposlenih	Pot.za nakn.zarada koje se refund.i ost.potraži.	Ukupno
Bruto potraživanje na početku 2013.godine	9.126	8.479	17.605
Bruto potraživanje na kraju 2013.godine	10.706	3.261	13.967
Bruto potraživanje na kraju 2014. godine	9.917	5.156	15.073
Korekcije	0	0	0
Ispr. potraživanje na početku 2013.godine	5.469	2.710	8.179
Isp.potraživanja na kraju 2013.godine	5-948	346	6.294
Isp.potraživanje na kraju 2014 godine	7.256	345	7.601
NETO STANJE			
31.12.2014. godine	2.661	4.811	7.472
31.12.2013. godine	4.758	1.915	7.673
31.12.2012. godine	3.657	5.769	9.426

Starost potraživanja u danima	Potraživanja do 365 dana starosti	Potraživanja starija od godinu dana	Ukupno (2+3)
1	2	3	4
Potraživanja od zaposlenih (bruto)	2.858	7.059	9.917
Ispravka vrednosti	1.878	5.378	7.256
Neto potraživanja	980	1.681	2.661
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju (bruto)	4.811	345	5.156
Ispravka vrednosti	0	345	345
Neto potraživanja	4.811	0	4.811

25. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	Kratkoročni kreditni matičnom pr.licu	Kratkoročni kreditni ostalim povezanim licima	Kratkoročni kreditni u zemlji	Ostali kratkoročni plasmani	Ukupno
Bruto potraživanje na početku 2013	74.258	28.403	6.382	450	109.493
Bruto potraživanje na kraju 2013	74.861	28.661	6.491	40.059	150.072
Korekcije					
Bruto potraživanje na početku godine	74.861	28.661	6.491	40.059	150.072
Bruto potraživanje na kraju godine	78.986	30.239	4.875	50.059	164.159
Ispravka vrednosti na početku 2013					
Smanjenje ispravke vrednosti u toku 2013 po osnovu direktnog otpisa					
Povećanje ispravke vrednosti u toku 2013					
Ispravka vrednosti na kraju 2013					
Korekcije					
Ispravka vrednosti na početku godine					
Smanjenje ispravke vrednosti u toku godine po osnovu naplate					
Povećanje ispravke vrednosti					
Ispravka vrednosti na kraju godine					
NETO STANJE					
31.12.2014. godine	78.986	30.239	4.875	50.059	164.159
31.12.2013. godine	74.861	28.661	6.491	40.059	150.072
31.12.2012. godine	74.258	28.403	6.382	450	109.493

26. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	31. decembra 2014. RSD 000	31. decembra 2013. RSD 000	31.12.2012. godine RSD 000
1. Gotovinski ekvivalenti u dinarima	10	14.099	18.373
3. Dinarski poslovni račun	173.201	69.122	69.278
4. Devizni poslovni račun	39	6.789	6.701
5. Dinarska blagajna	38.124	1.490	1.126
6. Devizna blagajna	45	992	392
7. Ostala novčana sredstva	90	1	0
UKUPNO (1 do 5)	211.509	92.493	95.870

27. POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
<i>Porez na dodatu vrednost</i>			
Potraživanja za više plaćen porez na dodatu vrednost	46.985	0	1.169
Svega	46.985	0	1.169
<i>Aktivna vremenska razgraničenja</i>			
Unapred plaćeni troškovi	627	846	1.421
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	1.567	5.642	2.363
Svega	2.194	6.488	3.784
Ukupno	49.179	6.488	4.953

28. OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital obuhvata sledeće oblike kapitala:

Akcionari Društva su:

	% učešća	31. decembra 2014	31. decembra 2013	31. decembra 2012
1. Akcijski kapital		190.636	207.318	207.318
2. ostali osnovno kapital		7.357	7.357	7.357
I Svega osnovni kapital (1)		197.993	214.675	214.675

Akcijski kapital čini 1.243.502 običnih akcija akcija knjigovodstvene vrednosti od 190.636 dinara, koje pripadaju firmi Univerexport doo, Akcijskom fondu i fizičkim licima.

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Prema podacima Agencije za privredne registre osnovni kapital Društva iskazan je u iznosu od 190.636 hiljada rsd.

29. REVALORIZACIONE REZERVE

Revalorizacione rezerve obuhvataju:

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
Revalorizacione rezerve po osnovu usklađivanja poštene (fer) vrednosti	381.568	384.699	326.759
Ukupno	381.568	384.699	326.759

30. NERASPOREĐENI DOBITAK

Neraspoređeni dobitak odnosi se na:

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
<i>Neraspoređeni dobitak ranijih godina</i>	506.507	447.922	377.893
<i>Dobit tekuće godine</i>	126.865	64.658	70.029
Ukupno	633.372	513.650	447.922

31. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se priznaju kada:

- društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja;
- je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze; i
- iznos obaveze može pouzdano da se izmeri.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju:

	31. decembra 2014.	31. decembra 2013.	31. decembra 2012. godine
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije u početnom bilansu	5.038	4.910	4.910
2. Rezervisanja u toku godine	535	2.430	
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine	1.680	2.302	
I. Rezervisanja za naknade i druge beneficije na kraju godine (1+2+3)	3.893	5.038	4.910
DUGOROČNA REZERVISANJA (I)	3.893	5.038	4.910

32. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	25.618	0	0
Ukupno	25.618	0	0

Obaveze Društva po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga na dan 31.12.2014.godine u iznosu od 25.618 hiljada RSD, odnose se na abuduća plaćanja u periodu od jedne do dve godine.

33. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju sledeće:

	Oznaka valute	%	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 426
<i>Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica</i>					
Pozajmica od povezanog pravnog lica			0	0	0
Svega			0	0	0
Ukupno kratkoročni krediti			0	0	0
<i>Ostale kratkoročne finansijske obaveze</i>					
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine			0	0	0
Svega			0	0	0
Ukupno kratk fin obaveze			0	0	0

34. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
<i>Obaveze iz poslovanja</i>			
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	122	164	329
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica u zemlji	61.881	5.659	7.982
Dobavljači – ostala povezana pravna lica u zemlji	5.939	3.807	5.262
Dobavljači u zemlji	697.566	438.886	464.533
Dobavljači u inostranstvu	9.435	5.268	0
Ostale obaveze iz poslovanja	11.526	14.521	16.948
Svega			
Ukupno	786.469	468.305	495.054

35. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
<i>Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada</i>			
	27.926	24.375	17.579
<i>Druge obaveze</i>			
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja			
Obaveze prema zaposlenima	791	2.695	
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	0		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	79	446	342
Ostale obaveze (obustavljene neto zarade, obaveze za članarine i sl.)	1.957		
Svega	2.827		342
Ukupno	30.753	27.516	17.921

36. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
Obaveze za porez na dodatu vrednost i ostali javni prihodi			
Obaveze za PDV po osnovu razlike obračunatog poreza na dodatu vrednost i prethodnog poreza	25.753	3.129	0
Obaveze za na dobit	4.720	0	1.507
Obaveze poreze, carine na teret troškova	294		13
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	47	181	73
Svega	30.814	3.310	1.593
Pasivna vremenska razgraničenja			
Unapred obračunati troškovi	385	152	2.116
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	0	4.376	8.420
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	67	998	2.892
Svega	452	5.526	13.428
Ukupno	31.266	8.836	15.021

37. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

Odložena poreska sredstva u iznosu od RSD 54.918 hiljada, obuhvataju iznose poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim periodima po osnovu odbitnih privremenih razlika, neiskorišćenih poreskih gubitaka i kredita. Priznaju se u meri u kojoj je verovatno da će budući oporezivi dobitak biti ostvaren.

Odložena poreska sredstva i obaveze po poreskom bilansu za 2014. godinu čine:

	2014. RSD 000	2013. RSD 000	2012. RSD 000
Odložena poreska sredstva	62.041	72.185	75.934
Odložene poreske obaveze			
Neto:	62.041	72.185	75.934

Odložena poreska sredstva obuhvataju iznose poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim periodima po osnovu odbitnih privremenih razlika, neiskorišćenih poreskih gubitaka i po osnovu neiskorišćenih kredita.

Odložena poreska sredstva nastaju kao posledica različitih pravila za utvrđivanje računovodstvenog i oporezivog dobitka (*razlika između računovodstvene i poreske amortizacije*), i po tom osnovu formiranih odbitnih privremenih razlika kao i priznavanje poreskih gubitaka od kojih se u budućim obračunskim periodima očekuje korist i prenetih unapred neiskorišćenih poreskih kredita.

Odložena poreska sredstva u 2014. godini po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita na osnovu ulaganja u osnovna sredstva sopstvene registrovane delatnosti i poreskih gubitaka u iznosu od RSD 54.918 hiljada, priznata su u bilansu stanja u iznosu od RSD 54.918 hiljada, za koji se procednjuje da će biti iskorišćen u narednom periodu.

38. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Društvo ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim licima. Društvo pruža usluge povezanim pravnim licima i istovremeno je korisnik njihovih usluga. Odnosi između Društva i njegovih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima.

	Hiljada dinara	
	2014.	2013.
PRIHODI OD PRODAJE		
- matično društvo	1.254	5.205
- ostala povezana pravna lica		
FINANSIJSKI PRIHODI		
- matično društvo	7.703	3.086
- ostala povezana pravna lica	2.750	996
	0	
NABAVKE		
- matično društvo	92.474	64.692
- ostala povezana pravna lica	197.442	149.608
FINANSIJSKI RASHODI		
-matično društvo	375	
- ostala povezana pravna lica	144	
POTRAŽIVANJA I PLASMANI		
Potraživanja od kupaca:		
- matično društvo	43	2.351
- ostala povezana pravna lica		4
Potraživanja za kamate:	0	266
Obaveze prema dobavljačima:		
- matično društvo	61.881	5.659
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	5.939	3.807

39. DRŽAVNA DODELJIVANJA

Ukupna državna dodeljivanja u 2014. godini , iznose 3.743 hiljada RSD. Sredstva su deljena je od Nacinalne službe za zapošljavanje za novozaposlene radnike.

40. SPOROVI U TOKU

Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" ima na dan 31.12.2014. godine ima u različitim postupcima ukupno **119** predmeta. Od toga u 15 predmeta nema finansijskih potraživanja (povratak na posao, inspekcijski postupak nadzora, krivična odgovornost i sl.), a u preostalih 104 predmeta ukupna vrednost potraživanje se kreće oko **39.499.030,00** dinara

II. Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" kao tužitelj:

a) Od 119 sudskih predmeta u toku, u **96** predmeta se Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" pojavljuje kao tužitelj.

Struktura ovih predmeta po iznosu finansijskih potraživanja Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" prema dužnicima je sledeća:

III. do iznosa od	100.000,00 dinara	55 predmeta,
IV. do iznosa od	200.000,00 dinara	19 predmeta,
V. do iznosa od	300.000,00 dinara	9 predmeta,
VI. do iznosa od	400.000,00 dinara	6 predmeta,
VII. do iznosa od	500.000,00 dinara	2 predmet,
VIII. do iznosa od	600.000,00 dinara	1 predmet
IX. do iznosa od	700.000,00 dinara	2 predmeta
X. iznosa preko	1.000.000,00 dinara	2 predmeta,

Od predmeta koji su evidentirani kao predmeti sa potraživanjima preko 1.000.000,00 dinara, ističe se predmet koji se pojavljuje u poslednja tri izveštaja:

- XI. iznos od 19.770.000,00 dinara (parnica Trgopromet/ K&K elektronik – u toku žalbeni postupak u parničnom postupku)
- XII. iznos od 1.905.870,44 dinara (parnica Trgopromet/Elek, Basarić, Vukmirović- ovde su ukupna potraživanja preko 3.000.000,00 din, sa Vukmirović potpisan Sporazum, protiv ostale dve pokrenuto izvršenje)

III. Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" kao tuženi:

a) Akcionarsko društvo "Grupa Univerexport-Trgopromet" kao tužena strana kraj 2014.godine dočekalo je sa tri (3) predmeta , u sva tri slučaja bivši zaposleni radnici.

IV. Potraživanja AD "Grupa Univerexport-Trgopromet" u stečajnim postupcima:

U toku 2014.godine nije bilo postupaka u kojima je naše društvo imalo potraživanje od dužnika u stečajnim postupcima. Tako da osim pomenutih predmeta u gornjim tačkama AD "Grupa Univerexport - Trgopromet" ima prijavljena potraživanja od preduzeća u stečajnim postupcima ili postupku likvidacije:

a) postupci pokrenuti pre 2005.god.:

Ukupno 7 predmeta vrednost prijavljenih potraživanja 131.439,00 dinara

b) postupci pokrenuti posle 2005-2011.god.:

Ukupno 6 predmeta vrednost prijavljenih potraživanja 2.518.777,23 dinara

c) u toku 2012.godine

Ukupno 9 predmeta vrednost prijavljenih potraživanja 1. 188.161,72 dinara

d) u toku 2013.godine

Ukupno 2 predmet..... .. vrednost prijavljenih potraživanja409.748,53 dinara

UKUPNO: 4.248.125,95 din.

41. STALNOST POSLOVANJA

Finansijski izveštaji su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski izveštaji sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Izveštaja o tokovima gotovine) pružaju informacije ne samo o poslovnim promenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već takođe i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

U Novom Sadu,
12.05.2015.godine

Generalni direktor
Grupa Univerexport Trgopromet ad